

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

LETNO (AÑO) XLVIII (42)

Štev. (No.) 15

BUENOS AIRES

20 de abril — 20. aprila 1989

Zdaj je čas!

PROCES PROTI NIKOLAJU TOLSTOYU

Pred nekaj tedni smo brali na tem mestu poziv in prošnjo, naj podpremo grofa Nikolaja Tolstoya, ki se bo letos junija branil pred britanskim sodiščem. Dokazati bo moral, da so določeni angleški oblastniki izza časa druge svetovne vojne odgovorni za nasilno vračanje in potem takem posredno tudi za kasnejšo likvidacijo neštetnih beguncov pred komunizmom.

Ta javna razprava je po skoraj 45 letih nedvomno edinstvena priložnost za širjenje zgodovinske resnice o nepreglednih tisočih beguncov, o prevarah in prisilnih vračanjih pa množičnih umorih oseb, ki so se zavedale komunistične nevarnosti in nasiilstva ter si želele le svobode.

Res, ni verjetno, da bi se tako izredna možnost, seznaniti svetovno javnost tudi s slovenskimi žrtvami povojnih spletik in komunističnega terorja, v dogledem času še kdaj ponovila. Zato je naša dolžnost podpreti z vsemi sredstvi Nikolaja Tol-

stoya, da bo razširil in utemeljil svoj zagovor in s tem dal zgodovinarjem nespodobitne dokaze o dogodkih, ki jih mi poznamo, a so svetovni javnosti še vedno neznanika.

Ko bomo brali čez nekaj mesecov v časopisih o poteku te, za nas lahko tako pomembne razprave, bo že prepozno. Če se nam bo tedaj oglašila vest, da bi morali pomagati, ne bo več časa. Čas je zdaj.

Denarna pomoč, ki jo oddamo tedni, bo pripomogla k skupnemu naporu in razpravo bomo lahko spremljali v zavesti, da govorim pred britanskim sodiščem in pred svetom tudi naš zastopnik.

Da si ne bomo kasneje očitali pozbahljivosti ali neinformacije, se pričnimo medsebojno opominjati: „Zdaj je čas!“

Obe organizaciji borcev, „Vestnik“ in „Tabor“, zbirata denar v ta namen. Oddajmo svoj prispevek eni ali drugi, a oddajmo ga brž.

Marko Kremžar

Javno mnenje - proti partiji

V Prešernovem koledarju 1989, ki ga je izdala Prešernova družba znamenom, da pošlje med ljudi sedanju režimu naklonjene knjige, je Zdenko Roter, profesor na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo (po določilih slovenskega pravopisa bi se moral glasiti „časnikarstvo“) napisal članek z naslovom „Drugačna prihodnost?“ Naj omenimo, da je omenjeni profesor tudi izvedenec za verska vprašanja.

Iz članka je razvidno, kakšne spremembe so se v dušah nekaterih močnih režimovcev izvrstile v zadnjih letih doma. Preje fanatični preganjavi vsake najmanjše opozicije zoper komunistični režim, sedaj pa krepki udraži zoper „vladajočo politično elito“, ki obstaja iz vodilnih članov partije, ki so nas „končno pripeljali v sedanje kritizne razmere“, kakor pravi Roter.

V uvodu članka pravi Roter, da je nesporno ugotovljeno, „da je večinsko mnenje prebivalstva izjemno kritično do sedanjih razmer, do pogojev osebnega, družinskega, skupinskega in narodnega življenja.“ Ta kritičnost pa se manifestira predvsem kot globoka kriza zaupanja slovenskega prebivalstva v deluječe ustavnove političnega, gospodarskega in socialnega sistema.“

Še v letu 1980 so smatrali ljudje razmere v Sloveniji za ugodne. V zadnji raziskavi iz 1. 1988 se prednosti naše dežele v očeh javnega mnenja dobesedno sesujojo. Roter navaja te primere: leta 1980 je bilo 74% ljudi prepričanih glede vplivanja ljudstva na družbeno odločitev, dočim je pri zadnjem preiskavi padel ta odstotek na 24%. Glede možnosti za napredovanje človeka je padel odstotek od 67 na 18.5%. Najbolj radikalno pa je sesutje glede dobrega gospodarjenja in hitrega razvoja znanosti in tehnik.

Pa poglejmo še nekaj števk. Med ključne sestavine nove politične demokracije prebivalstvo šteje najprej neposredne volitve od občine do federacije (52.9%) in volitve z več kandidati (64.6%). Druga sestavina nove zamislji je zavzemanje za politični pluralizem. Značilno je, da je za Socialistično zvezo delovnega ljudstva (SZDL) kot enotno organizacijo z vodilno vlogo komunistov le 6.7% prebivalstva. Podobno velja tudi za odgovor, da le 5.8% vprašanih meni, da je „politika, za katero se zavzema zveza komunistov (ZK) pri nas sklada z interesom večine“...

58.6% vprašanih pravi, da naj se ZK dokončno odreče monopolu odločanja o družbenih zadevah.

46.5% vprašanih zahteva, da naj se ZK odreče v ustavi zapisani vodilni in usmerjevalni vlogi v družbi.

69.6% jih zahteva da naj ZK oblikuje program družbenih sprememb.

86.1% jih zahteva, da naj ZK izloči vse tiste, ki so vanjo stopili iz koristoljuba.

Posebno značilno je, da se je 72.2% ljudi odločilo, da zahtevajo od ZK, da naj se odločno zavzame za surveren in avtonomno republiko Slovenijo v okviru jugoslovenske federacije.

79.8% ljudi se je izreklo za to, da naj ZK podpre vsa prizadevanja za razjasnitve vseh napak, storjenih v povojnem razvoju.

54.6% vprašanih se je izreklo za to, da naj se ZK odreče nereligioznosti kot pogoju za vstop v ZK.

Pa še na nekaj drugih očitkov, ki krožijo po Jugoslaviji, je ta anketa odgovorila. 84% jih je odgovorilo, da Slovenci niso nastrojeni proti silam JLA. 82% jih izjavila, da Slovenci niso egoisti, zaverovani sami vase in v svoj standard ter da jih problemi drugih narodov ne zanima.

Naj še to navedemo, da so se vprašani z veliko večino strinjali z naslednjimi zahtevami: Odpravijo naj se vse omejitve v razpolaganju podjetij z dohodki; vse oblike lastnine naj bodo enakoopravne (državna, družbenega, zadružna, privatna); vsakdo lahko prične z gospodarsko dejavnostjo; tam, kjer družbenia lastnina ni sposobna zagotoviti dohodka, naj se spremeni v zadružno, delničarsko ali zasebno lastnino.

Navedli smo nekaj ugotovitev iz Rotarjevega članka, da se iz teh viđi prav razpoloženje slovenskega ljudstva.

Sm R

MOGOČE PA ŽE VESTE, DA...

— da so se v ljubljanskem dnevнем tisku pojavile zahteve, naj bi preimenovali Ploščad Borisa Krajnerja kakor tudi Univerzo Edvarda Kardelja...

— da je o pokojnem dr. Tinetu Debeljaku, nestorju slovenskih emigrantskih intelektualcev, ki je nedavno umrl v Buenos Airesu, pred leti zelo lepo pisal pisatelj Lojze Kovačič v prvi knjigi svojih PRL-SLEKOV...

— da je v Tokiu prišlo do ustanovitve prve judovske naselbine...

MLADIKA, Trst, št. 2/3

Vedno se stresem, ko se spomnim te Borgesove povedi. Začenja se, ko protagonist, prežet od žalosti zaradi smrti svoje ljube sponza, da se življenje ni ustavilo, da teče naprej in da se nihče ne ozira na njegovo žalost, ki ga hoče pridržati v enem samem trenutku, kot v eni sami točki te črte večnosti.

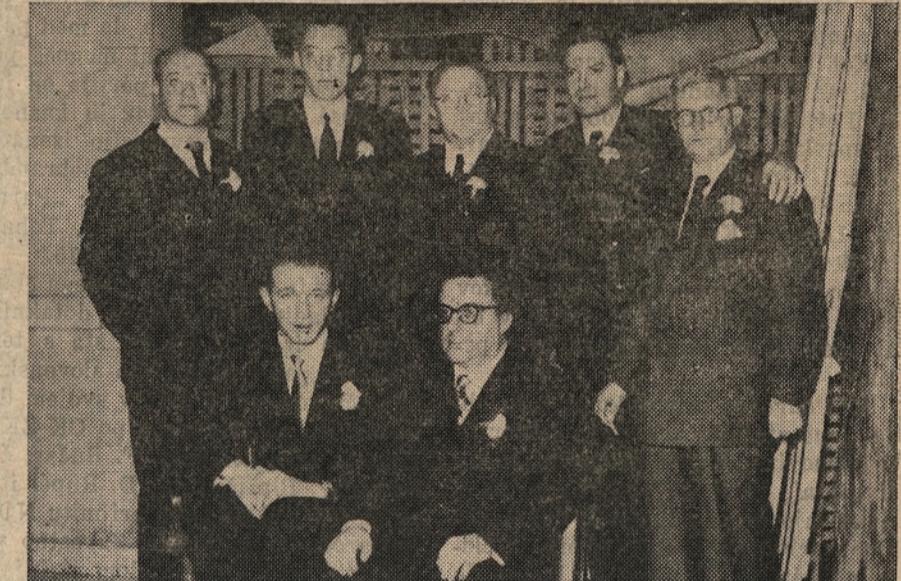
Zgodbu se je dogajala baš v San Telmu, buenosairski četrti, v kateri sem spoznal glavne igralce naše lastne drame — drame slovenskega izseljenstva v Argentini. In na povest sem se spomnil tisti prvi pondeljek po smrti Miloša Stareta, ko sem se po starih kamnih ulice Estados Unidos spotkal proti Vilovi tiskarni. Nekaj tednov za tem so me isti kamni spominjali na minljivost, po slovesu od Slavimira Batagelja. In žalostno se oziram po starih zidovih, ki poteka že peto leto odkar sta se poslovila in deset let kar ni več Pavla Fajdiga in dvajset od smrti Joška Krošlja in ko od prvotnega uredniškega zbora ni nikogar več.

Le ob starih fotografijah se moremo še ustavljalati ali obujati spomine in moč, ko listamo letnike tistih prvih časov. Tedaj je pešica idealistov, ki se ni hotela sprijazniti z izgubo domovine, in je s strahom v srcu gledala, kako življenje teče naprej, iskala po ulicah starega mesta in našla, kot Borgesov junak, Aleph, čudežni kamen, v katerem je odsevalo vse dogajanje tega sveta: ljubezen in sovraštvo, smrt in rojstvo, objem in udarec, žrtev in pohlep...

Našli so ta pravi čudež življenja v obuditvi ideje in poučljivo vizije, kateri so dali časopisni format in jo ponovno, kot v najhujših letih vojne in revolucije, znova krenili za Svobodno Slovenijo.

Kako jih vse imenovati, ne da bi vsem storil neke vrste krvico, saj so vsak s svojega zornega kota in s svojimi talenti, osvetljevali to čudežno zrcalo, v katerem sta odsevala svet in Slovenija. Nihče ne more zanikati očetovstva Miloša Stareta. Ali ljubezni, s katero je nenehno, do zadnjega diha, brusil ta biser Joško Krošelj. Poetski navdih,

ALEPH

Uredniki Svobodne Slovenije okoli leta 1950. Ob ustanovitelju lista Milošu Staretu (urednik od 1941-45 in 1948-84) sedi Pavel Fajdiga (1984-79), zadaj dr. Tine Debeljak (1948-56 in 68-89), Pavle Rant (1948-58), Ruda Jurčec (1948-54), Janko Hafner (1949-62), Joško Krošelj (1949-69).

ki mu ga je vlival dragi Tine Debeljak. Ognjevitost Pavla Ranta v prvih in zadnjih letih, svetovna razgledanost Ruda Jurčeca v začetku. Hafner nas je vodil v svet tehnike in nas popeljal v vesmirje s svojimi članki. Potem sta prišla Pavel Fajdiga in Slavc Batagelj, tedaj še kot predstavnik mladega rodu.

Tako so tekla leta, medtem ko so padale matrice linotipa in ropotali tiskarski stroji, najprej tu, potem tam, dokler se niso zasidrali v starci stavbi, ki jo je v San Telmu našel Vilko Čeč, brez katerega si tudi ne moremo misliti Svobodne Slovenije. Tam sem jih našel, tam najprej spoznal. Tam pričenjal razumevati ljubezen, ki jih je skoraj bolestno, tečen za tednom gnala v stalno vztrajanje, nenehno metanje luči in občudovanje tega Alepha, ki je zanje bila Svobodna Slovenija. In tako so se vrteli v tem začaranem krogu, kjer sta bila čas in svet le izgovor za nenehno pričevanje, da se niso ustavili sredi poti, da niso omagali, da so brez ozira na kraj in na težave nadaljevali pot do cilja, kjer je blestelo dvoje besed: Bog in Slovenija.

In ob teh kamnih, sad tisoč-

letnega dela narave, pa sile človeka, ki jih je oklesal in z njimi potlačoval cesto, medtem ko padajo matrice v linotipu in ropotajo starci tiskarski stroji, se jih znova spominjam: po mesecih, po petih, desetih, dvajsetih letih. Čas ni važen, važna je ljubezen, važno je spoznati in razumeti — mimo človeških napak in človeških razlik — njihovo ljubezen. Le tako moremo, s srcem polnim upanja, nadaljevati njih delo, ohranjati pri življenju ta Aleph, ob katerem se srečujemo z njimi — vsak teden, vse dni...

Tone Mizerit

Pozneje je vstopil v uredništvo Slavimir Batagelj (1958-84); na sliki pri delu za dnevnik Zedilena Slovenija v Senigaliji leta 1946.

Oživljeni „fifty - fifty“

Novi predsednik Jugoslavije bo po 15. maju eno leto Slovenec Janez Drnovšek. Slovenci so prvi po vojni izbirali na splošnih, neposrednih in tajnih volitvah med dvema kandidatoma: Markom Bulcem in Janezom Drnovškom. Oba sta seveda preizkušena komunistična politika, zato so volivci imeli na volitvah le malo zadoščenja. Na veliko presenečenje vseh je dobil največ glasov mlajši Drnovšek. V resnici je zmagal „ne-Bulc“ oziroma ljude so se odločili za politiko, ki si še ni imel priložnosti umazati rok v enopartijskem komunističnem sistemu monopolov in manipulacij.

Milan Kučan je sedaj, po pisanku Mladine, tudi javno priznal, da ga obiskujejo tkm. „zdrave sile“ oziroma komunisti stare (upokojene) garde: Maček, Kraigher, Popit, Ribičič... ter vršnja na svoje liberalne naslednike neposredni pritisk. Danes je povsem očitno, da razen pod zaščito vojske, nima ta starca kompromitirana garda komunistov na slovenskem političnem prizorišču kaj iskat. To so danes popolnoma osovraženi ljudje.

13. aprila je Hrvatski sabor izvolil Stipeta Šuvarja v predsedstvo Jugoslavije. To je bila pravzaprav velika klofuta za Miloševičev Srbijo s hrvaške strani. Šuvar se je ob tej priliki zelo odločno postavil proti Miloševičevi politiki. Išči dan je Mi-

lošević v Beogradu odkrito grozil vsem, ki so mu na poti. Že naslednji dan je vodil Šuvar v Beogradu sejo CK ZK, ki je obravnavala preobrazbo ZK. Takoj na začetku so Srbi zahtevali, naj Šuvar ne bo v delovnem predsedstvu, ker da je v Zagrebu govoril proti Srbiji. Zahodno so dali na glasovanje, nakar je dobil Šuvar podporo s 111 glasovi, proti njemu pa je bilo „sam“ 23 glasov (srbskih). Ta rezultat je zelo pomemben, saj se na njem lepo vidi trenutno razmerje sil v Jugoslaviji, v katerem je bila Miloševičeva agresivnost še enkrat poražena. V svojem referatu o predobrazbi ZK je podal Šuvar zelo „revolucionarne“ poglede, saj se je zavzel za politični pluralizem ter proti ZK kot centralistični organizaciji.

Miloševičeva politika je sedaj prerasla v odkrito genocidalno agresijo, saj je bilo na Kosovu ubitih okoli 200 Albancev. Tam trenutno vladajo sicer navidezni in moreči mir zaradi prisotnosti vojske, velikega števila policije ter policijske ure; ob vsem tem pa se izvajajo obsežne kadrovske čistitve.

Zgodil se je tudi svojevrsten incident, ko je vojska 6. aprila mobilizirala čez sto slovenskih rezervistov ter jih v veliki tajnosti poslala na Kosovo, kar je Slovenija sprejela z velikim ogorčenjem in kot očitno provokacijo. Še eno dokazovanje mo-

TELEFONSKO SPOROČILO

Iz Gorice smo dobili že v sredo, 12. t. m. telefonsko sporočilo od V. Levstika, da je bila najnovejša (14.) številka Mladine zaplenjena. Žal je bilo že prepozno, da bi novico objavili v našem listu. Vzrok zaplenbe in druge podrobnosti bodo razvidne iz zaplenjene številke, ki je že na poti v Argentino.

Politična uganka

Pri Mladini so se konec 1988 odločili obravnavati slovensko politično emigracijo (SPE). Jasno je, da je za režim tega eno najbolj delikatnih področij. Problem v bistvu danes ni več toliko obravnavata dogodki iz leta 1941-45, ki teče in bo še tekla vse do momenta, ko bo vsa resnica znana celemu narodu. Gre za oblastni monopol partije. To je bila dilema leta 1941 in za to in samo za to gre zadnja leta v domovini. To, tako jasno dejstvo, je partijska strašna neugodno.

Kot je znano, je po močnem angažirjanju poznanega hotelirja Vinka Levstika prišlo do objave nekaj prispevkov SPE v Mladini, februarja t. l. Gre za spomenico SNO, pisma SNO Mladini podpisanega po M. Lobodi, Kremžarjevega in Urbančevega prispevka. Kolikor je znano, niso popravljeni prispevki SPE, samo članek P. U. je bil v bistvenem delu skrajšan za eno petino!

Kot odgovor prispevku so bila objavljena stališča nekaterih faktorjev iz domovine. Vsi ti prispevki so bili pisani, če že ne objektivno, pa z dokajšnjem mero odprtosti, dobre volje in civiliziranosti. Izjemna je članek Boštjana Zupančiča, ki pa je pisan tako primitivno, nesmiselno, da je komaj vreden obravnave. Manj pozitivno so bile izbrane fotografije, ker pokažejo domobranstvo, Stražarje, neobjektivno in lažno. Tu je mišljena fotografija, ki prikazuje Stražarje, ko pozdravlja po naci-stično. (Mladina 16-1989, str. 1!!)

Udarec po SPE, specifično proti Vinku Levstiku, je prišel iz povsem nepričakovane strani in sicer anonimno in strani C. Groma. Zadnje informacije so, da je ta anonimec blizu uredništva Mladine in blizu četverici obsojenih! Ta navaja o V. L. stvari, ki jih je mogel dobiti samo iz aktov slovenske politične policije. Nekajdnevni obisk Levstika v domovini in dejstvo, da si upa živeti v Gorici, naj bi bil prepričljiv dokaz, da ima Levstik neke nečedne povezave. Se slabše kot Grom pa se znesta nad V. L. dosedaj najbolj premočrta slovenska opozicija Igor Bavčar in Janez Janša. Bila sta na obisku pri Levstiku, prodala sta mu knjige in potem spišeta članek „Emigranti med represijo in kolaboracionizmom s SDV“. Tam najdemo povsem nedokazane očitke V. L.:

dr. Peter Urbanc

a) Levstik je v pogovoru z njima hitel dokazovati svojo lojalnost (režimu?, op. p.).

b) Predal jima je proglaš Črno roke, ki bi mogel oba kompromitirati, če bi ga nesla domov. (Gre za knjigo Italijana v italijanski o dočanjih 1943-45 na vzhodno italijanski mejah, povsem nnedolžna in nenevarna zadeva! op. p.)

MARKO KREMŽAR

Ob usodnih odločitvah

PRIPOMBE OB BRANJU „USODNIH ODLOČITEV“ FR. BUČARJA

Na ta način razloži pisec praktično nemoč skupnega boja proti okupatorju. Pa tudi vzporedni nastopi demokratičnih ilegal in komunistične „fronte“ so bili nemogoči, ker je šlo partiji v bistvu za monopol nad oblastjo. S svojo taktiko je KPS prisilila nasprotnike, da so se znašli v položaju, ki ga niso niti iskali niti hoteli. Katoliška stran npr. ni mogla sprejeti upora „zoper okupatorje ne glede na posledice“ in je bila tako „izločena iz morebitne delitve oblasti“. Če pa je partija z nadaljnjo radikalizacijo upora prisilila katoliško stran, „tako daleč, da se mora zateči po zaščito k okupatorju“, je bil njen cilj dosežen. (str. 46)

Čeprav se je partiji načrt posrečil, vloga katoliškega tabora le ni bila tako pasivna, kot bi sodili lahko po branju „Odločitev“. Ob „totalnem“ uspehu KP se zdi morda nesmiselno razpravljati o tem, a če nočemo zapasti v neke nove vrste „črno-belo“ slikanje, kjer je ena stran poseljena aktivnost, druga pa gola pasivnost, se je treba varovati ponostavljanja.

Tudi uporaba izrazov kot so „zmagovalci“ in „premaganci“, ki se jih avtor pogosto poslužuje, lahko za-

(5)

vedejo bravca, ki zgodbine ne pozna, v prepričanju, da je v državljanski vojni ena stran premagala drugo. In vendar, kot znano ni prišlo do vojaške definicije te naše notranje vojne. Končala se je zaradi zunanjih dejavnikov, to je prav zaradi tistih, na katere OF ni, „holerta“ računati in katerim je preveč zaupala demokratska stran. Ta je sicer izgubila vse, čeprav ni bila „premagana“.

Iz „Usodnih odločitev“ izvzeni ne ravno novo mnenje, da je bila napaka demokratskega vodstva v tem, da se ni odločeno naslanjalo na svoje ilegalne organizacije ter da je v veliki meri sledilo samoobrambi, ki je imela vsaj dovoljenje italijanskih okupatorjev. Gledano nazaj je gornja kritika videti upravičena, čeprav menijo nekateri, da je šlo za „usodno“, drugi pa, da le za „takšno“ napako. Vendar ostane še vedno neodgovorjeno vprašanje, če je bilo v taboru, ki ni poznal prisile, ter ob rastočem partijskem terorju to sploh mogoče? Pa tudi, ali bi v nasprotnem primeru res lahko pričakovali različen potek revolucije?

Na ta vprašanja ne bomo nikdar poznali odgovorov, a jih bo nepris-

stranski zgodovinar vendarle upošteval.

Da, kot očita Bučar, ni prišlo v Sloveniji do tesnejšega sodelovanja demokratične ilegale z Mihajlovićevim zastopstvom, je dolga zgodba, ki kaže, kako globoko je bila ukeninjena med mladim slovenskim rodom upravičena težnja po slovenski vojski. Še neobdelana zgodbina tega sodelovanja pa bo verjetno pokazala tudi na težaven položaj, ki nastane, kadar med vojaškim poveljstvom in moštvom ni enakega vrednotenja. Teh razlik ni moglo premostiti politično vodstvo, ki se je sicer zavedalo nujnosti sodelovanja z Mihajlovićem, pa tudi samo občutilo v stikih z njegovimi zastopniki prav isto osnovno različnost v presojanju in vrednotenju, ne glede na nezaupanja, ki so v takih okoliščinah, med ljudmi, ki se dobro ne poznavajo, dokaj razumljiva, pa na človeške slabosti in verjetno kdaj tudi na ambicije, ki otežkočajo razsodnost.

Dejstvo, da so kasneje domobranici vojaško obvladovali večji del Ljubljanske pokrajine, je do neke mere postavilo v protikomunističnem taboru demokratično ilegalno v ozadje, čeprav je ostala njena organizacija neokrnjena. Ko pa je Gestapo pozaprila ilegalno vodstvo domobrancev, je pomen njihove podtalne organizirano naenkrat spet postal pereč, a časa je bilo vedno manj. Zavezniškega izkreanja na Jadranu, katerega so demokrati pričakovali, med

tem, ko so se ga komunisti bali, ni bilo. Angleški predlog za vdor v Srednjo Evropo je zaradi sovjetskega nasprotovanja propadel. V vrtincu dogodkov se je iztekel čas in puščal vedno ožjo stezo za samostojne odločitve.

Verjetno pisec ni znano, da so npr. ilegalnega poveljnika slovenskih domobrancev, polkovnika Peterlina, ustreli v Ljubljani po vojni in da je bil peljan na morišče še v suknji dachauskega jetnika. Ali dejstvo povojskih likvidacij ne vzame v veliki meri stvarnost ugibanjem o možnosti drugačnega izida? Partija je dosledno hotela uničiti vse nasprotnike, ne glede na to, ali so nosili domobrantsko ali dachausko uniformo.

Partija je bila res „edina politična sila“, ki je bila od nekdaj pravljena na ilegalno in je bil v primeri z njo demokratični tabor le skupina amaterjev. Ne drži pa avtorjeva trditev, da je bila KP edina politična sila, ki je ostala po polom Jugoslavije. Čeprav „vezane na državo“, so demokratične stranke pričele takoj s podtalnim delom, ker enostavno niso priznale okupacije kot dokončnega stanja; še so v ilegalno, to je na teren na katerem so imeli manj skušen in poklicno izvedenih kadrov kot KP. To je dejalo totalitarcem prednost pred demokratij, kot se je dogajalo tudi drugod po svetu v podobnih razmerah. Demokrati se morajo podtalnemu delovanju še privaditi, ker so prista-

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Nenadoma se je država znašla v kaosu. Inflacija aprila pravijo, da bo segla do 30% ali čez. Vemo pa, da so statistike mnogokrat lažnje. In v teh dneh je najbolj poskočila cena takoimenovanim „življenskim potrebščinam“. Ubogi delavec, ki živi od svoje plače, je izredno prizadet, ko je moka poskočila čez 100 odstotkov, enako kot olje, jajca... Kaj pa mleko? Sladkor? Lahko bi nenehno naštevali. A bralci sami dobro poznojo položaj. S političnega vidika je važno gledati, kako je do tega položaja prišlo, in kaj se bo iz tega skuhalo.

KDOR SEJE VETER...

...žanje neurje, pravi pregor. Radikalna gospodarska ekipa je sedala še vse več kot le pohlevne vetrove. Umetno stiskana inflacija je v kotlu zbirala tako silo, da se je bilo eksplozije že davno batiti. Vsi smo vedeli, da bo eksplodiralo. Le da je vlada računala, in z njo radikalna

stranka, in večina prebivalstva, da bo do eksplozije prišlo šele po volitvah.

Trdijo, da predsednik Alfonsín še sedaj ni pogolnil tega pelina. Da je osebno prepričan, da je stanje sad neke zarote. Ni še spregledal, da se je dragi mu minister Sourouille že tolikokrat zmobil, in da so njegovi plani vedno padli v vodo mnogo prej, kot pa je bilo predvideno. Tako tudi to pot, le da sedaj — dokončno.

Novi minister Pugliese se je znašel pred popolnoma prazno blagajno, v polnem inflacijskem procesu, v katerem nobeden izmed predpisanih ukrepov ne more obrodit začlenih sadov v kratki dobi. Poplava je torek tu, in le gledati je treba, kako se da čim več rešiti za čase, ko se bodo voda umaknile in bo treba prideti obnovno.

To pa nam predstavi dvoje različnih prizorov: tistega, ki želi radikalna stranka in pa onega, ki si želijo peronisti. Le ministru Puglie-

seju je treba priznati, da se je edini znašel v tem zamotanem položaju. Meseč dni je prekratka doba; odmevi inflacijskega sunka bodo še vedno hudo bobnili v trenutku, ko bodo Argentinci volili novega predsednika. Torej se s tega vidika ne da prav nič storiti. Treba je torej resno delati za „prehodno dobo“ in morda s to resnobo nekoliko vplivati na voljo volivcev, ki bodo neodločni stali pred izbiro.

PREMIRJE

Zato je Pugliese takoj razglasil, da njegovo delo ob krmilu državnega gospodarstva ne bo imelo nikaj volilnih interesov. Njegov cilj da ni 14. maj, ko bodo volitve, niti 10. avgust, ko se bo zbrala volilna zbornica, marveč 10. december, ko bo Alfonsín pustil prazen predsedniški prestol in se bo nanj usedel drugi državljan.

Hitrje je stari lisjak spoznal, da kaos nima le gospodarskega obraza, marveč tudi mnogo politične primere. Zato je pričeval navezovati stike z opozicijo, z gospodarskimi in finančnimi sektorji. Zlasti sedaj, ko se še ne ve, kdo bo zmagal (peronisti o tem ne dvomijo) je možno in nujno, da se pride do sporazuma glede tistih sedmih mesecev, in tudi glede nekaterih točk po 10. decembru.

Te razgovore ni bilo težko uresničiti, ker je med političnim vodstvom raznih strank že vladala zavest, da je treba postaviti temelje bodočemu delovanju. Kanibalizem je doposten za predvolilne čase, a je usoden za narodovo življenje in državo. Že prej so radikalni predlagali podobne sporazume, in tudi peronisti so se resno zanimali za ta podvig. Alsogar je s svoje strani tudi podprt pogram glede enotnega kriterija za prehodno dobo. Zato Puglieseu ni bilo težko doseči, vsaj v principu, sporazum večine političnega sveta.

Primer peronistov je svojstven. Izgleda, da se oni še bolj kot radikalni zanimajo za uspeh novega ministra. Prepričani so v lastno zmago in se boje, kaj bo po 10. decembru. Vse kar bo mogel Pugliese prej storiti, zlasti „umazano“ delo (po višanje tarif, zvišanje cen), bo koristno njihovemu nadaljnemu delu. Vedo, da so volilne obljube ena, vladajo delo pa druga zadeva. Prvotni optimizem so zamenjali za bolj stvarne govore. Če je pred časom kandidat za podpredsednika, Eduardo Duhalde trdil, da bodo napravili red v gospodarstvu v dveh mesecih, sedaj Menem trdi, da bo potreboval tri leta, da se pozidajo ruševine. Pa dobro vemo, da v najboljšem primeru komaj trideset let zadostuje, da se pozidajo ruševine, v katerih se nahaja država.

A naj bo mnenje tako ali drugačno, dejstvo je, da so stiki gladki med Pugliesejem in Menemom, da pod-

Slovenščina - moj jezik

RED HLAČNE PODVEZE IN NAGLAS

ga občutka kot nekateri naši govorniki, ki prav pogumno, celo s ponosom raztegnejo ustnice pri drugem sklonu besed kot so tôle, žrebé, Smolé, namén, potrés. — Kdor ve, da je v prvem sklonu neke besede vokal širok in ga prav izgovarja, je v prvem sklonu dokazal, da ga dobro pozna, daje ponosen na to našo odličnost, da bi se rad izkazal s prožnostjo pri izgovarjavi. Hvalevredno. Za naprej ima pa dve pôti: Svoje izražanje naj spretno prirede (brez truda ne bo šlo), da bodo takšni samostalniki vedno samo v prvem sklonu. Morda bi se dalo. Druga pot je pa že dobro uhojena in lepa, polna valovanja in zvočnih učinkov: spremenjanje naglasa in širine vokala.

Tôle — teléta — teletu — tôle
Góra — goré — góri — goró
Smolé — Smoléta
Pogréb — pogréba
Namén — naména
Potrés — potrésa

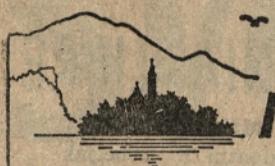
Če bi pa kdo na vsak način hotel obdržati v 2. in 3. sklonu širok è ali širok ô — ker je neki imenitni govornik tako izgovarjal — bo moral najprej dokazati, da je bil začetnik te posebnosti res silno imeniten. Najde naj si tudi kakšen viden znak občudovalcev tistega plemenita. Morda kaj tako nežnega kot je hlačna podveza...

M. A.

ši družbene ureditve, ki je zamišljena za mir in ne za vojno. Če pa upoštevamo, kar poudarja tudi Bučar, da kristjan zavrača sredstva, pred katerimi komunistični revolucionarji niso oklevali, še laže razumemo težavni položaj ljudi, ki so bili istočasno demokrati in praktični kataličani. Lahko je tedaj kritično gledati na posamezne odločitve podtalnega demokratskega vodstva, ni pa mogoče iti mimo njih, kot dela na tem mestu avtor.

Kmalu po okupaciji je bilo v Ljubljani več demokratično usmerjenih ilegalnih gibanj. Pri tem ne gre zamenjavati različnosti z razceplostjo. Lahko bi rekli, da je v demokratični ilegalni prihajalo do veljave (na žalost ne vedno) načelo enotnosti ob spoštovanju različnosti. Ko nam pisec „Odločitev“ večkrat očita neenostnost, ima marsikaj prav, a zdi se, da ne upošteva zadosti resnične demokratičnosti, ki se je v narodu razvijala ob pritisku treh totalitarizmov.

Ce demokracije že v izhodišču ne preprečijo možnosti, da se organizirajo pod njihovim okriljem stranke, katerih namen je uničiti demokracijo, potem je ta le prehodno stanje med totalitarnimi obdobji. V rednih razmerah razpolagajo v ta namen z zakonitimi sredstvji; v izrednih razmerah pa naj bi bilo nujno „uničiti“ partijo iz „preventivnih“ razlogov, kot nam „svetujejo“ nekateri danes iz zgodovinske perspektive. To pa je za kristjana ne-

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Mobilno telefonijsko bi uvedli na Slovenskem in Hrvatskem, če dobijo zadosti porabnikov, ki bi bili pripravljeni financirati projekt. V Sloveniji bi morali dobiti vsaj tisoč porabnikov, ki bi prispevali po 40 milijonov dinarjev (dejavnostne vrednosti). Pri vsem je še tekma s časom, ker je v Evropi govor o vsevropskem sistemu glibljive telekomunikacije, ki naj bi bil leta 1992 že realiziran.

LJUBLJANA — Marjana Lipovšek, svetovno znana mezzosopranistka, in orkester Slovenske filharmonije, sta se predstavila ljubljanskim ljubiteljem glasbe s tremi deli: Beethovenovo uverturo Leonoro III., op. 72 a, Marijana Lipovška Pesmi iz mlina (na besedila pesmi Svetlane Makarović) in Stravinskija Posvečenje pomladni. Pesmi iz mlina so na tem koncertu doživele krstno predstavo.

LJUBLJANA — Arh. Maks Fabiani sudi med največje srednjeevropske mojstre okoli leta 1900. Prostavljal se je z obnovo Ljubljane pa potresu; ne samo arhitektурno, tudi urbanistično slovi, saj še danes ob-

jetniki s svoje strani zaskrbljeno gledajo, in da je sredi te predvoljene vojne, ko se politično kolijo naprej, gospodarsko prišlo do premirja. Drugega izhoda pač ni bilo.

BO POČILO?

Še nekaj je vse pripeljalo do tega zaključka, ko podjetniki sami vladu predlagajo, naj hitro in temeljito zviša delavske plače: venezuelski primer je še vsem pred očmi in v spominu. Tako vlada, kot peronisti, kot CGT in podjetniki, se resno boje socialne eksplozije. Snek inflacije, posebno v prehrani, je bil izredno krut. Ljudje izgubljajo vsako upanje na zboljšanje. In v tem brezupno se lahko poroča hude misli. Zlasti kadar ne manjka agitatorjev, ki napeljavajo vodo na svoj mlin.

Zato vlado najbolj skrbi, da med številnimi močnimi sindikati in podjetniki ni sporazuma glede povišic. Medtem so znova pričeli rovariti železničarji in kovinski sindikat zahleva več kot 50% povišico. Obresti na bančne naloge rastejo, dolar pa kar noča popustiti. Bo kaj pomagalo, če inšpektorji tajništva za trgovino nadzirajo cene po trgovinah? Maj se hitro bliža, za marsikoga prehitro. Drugi pa le želijo, da bi čimprej prišel in tako vsaj nekoliko omilil socialni pritisk. Da le ne bi prej počilo.

čudujojo njegov ljubljanski regulacijski načrt. Poleg Ljubljane so njegova dela tudi v Trstu (Narodni dom), v Gorici, na Dunaju in mnogi manjši kraji so zasnovani po njegovi urbanistični zamisli. Zdaj so odprli razstavo s petstotimi dokumenti v Cankarjevem domu, ki kažejo na podovito in domiselno dejavnost.

SLATINA PRI ŠMARTNEM — Keltiske grobove so odkrili v tem kraju Rožne doline. Spadajo v srednji latenski čas (2. stol. pr. Kr.). V njih so pokopani otroci in odrasli (ostanki pepela in kosti) z vojaškimi in lepotilnimi izdelki. Vse predmete analizirajo na ljubljanski fakulteti, v laboratoriju Pokrajinskega muzeja in v znani restavtratorski delavnici v Mainzu v Nemčiji.

LJUBLJANA — Največji bankovec v letošnjem letu bo veljal stotisoč dinarjev. Izdali ga bodo v drugi polovici leta in je sad inflacija. Sedaj bi protivrednost bila približno 14 dolarjev; koliko dolarjev bo možno kupiti, ko pride v roke porabnikov, pa še nihče ne ve...

UMRLI SO OD 13. do 18. februarja 89:

LJUBLJANA — Franc Jančič; Pavlina Žnudler roj. Urič; Jožeta Klemenčič; Andrej Končan st.; Angela Jurkovič roj. Oblak; Edo Marc, 87; Krtina Perme roj. Vidrih, 83; Angela Kučerovič roj. Toni; Alojz Jus; Rado Juvan; Alojz Bolt; Hedvika Trele, 78; Terezija Arhar (Kopinova Rezi), 84; Ana Jenič roj. Erjavec; Stane Pogačar; Jože Vrežec; Josipina Zorič; Katarina Snoj roj. Čemažar, 95; Stane Štrukelj; Antonija Ločnik roj. Lužar; Franc Belcjan; Emil Škrilj; Viktor Tarman, 89; Mara Zuccato roj. Sintič; Leon Samec; Albin Škoda;

RAZNI KRAJI — Elica Kapš, Novo Mesto; Ignac Bizjak, 84, Radovljica; Marija Zavišek roj. Žnidarič, 71; Biželjsko; Roža Grotnar roj. Lavrenčič, Ptuj; Fani Kisela roj. Krapčev, 56, Domžale; Jože Gašpar, Kranj; Ančka Grčar, roj. Fale, Kamnik; Anton Kunc, Šminko; Boris Ostan, 84, Bovec; Frančiška Jamnik roj. Kalan, 88, Žabljica; Stanislav Mršek, 65, Kranj; Mička Tompa roj. Terner, Lendava; Ivan Mandelj, Podkum; Josipina Berčič roj. Pavelek, Tržič; Ivanka Milič, Domžale; Marija Rupnik, Logatec; Ivan Ogrinc, Škofja Loka; Pepca Račič roj. Kurnik, Gabersko; Ljudmila Premrl roj. Štoka, Vipava; Alojz Škerlavaj, Koper; Terezija Čistar roj. Jeras, 81, Povodje; Marija Burgar roj. Orehar, Predoslje; Leo-pol Cigol, Šentjakob; Jožica Verk, Celje; Vinko Peterca, Zadvor; Milka Grah, Celje; Slavko Belak, Celje; Boris Valenčič, Kranj; Marija Vider roj. Vidmar, Vel. Mlačovo; Vladimir Gogala, 87, Mengš; Mihaela Kočar roj. Dovjak, 90, France Podpadec, Brezovica.

V San Franciscu v Kaliforniji, ZDA, je 10. aprila umrl Bojan Ribnikar, ki je pred leti živel med nami. Naj počiva v miru!

sprejemljivo in zato te možnosti ni nihče niti upošteval. Jasno pa je bilo že tedaj, kot bi moral biti zdaj, da je sodelovanje s KP nesmiselno, dokler se ta ne odpove svoji prijeni težnji po političnem monopolu.

In tu lahko presodimo kot politično napako dejanje, ki je bilo gotovno ena najplemenitejših odločitev po-knjega bana dr. Marka Natlačena. Kot je znano, je dal uničiti pred prihodom Italijanov v Ljubljani vse arhive, kjer so bili zapiski o slovenskih komunistih, da ne bi prišli v roke okupatorju. Na ugovor, da bi ti zapiski morda le utegnili biti koristni, je odločno zahteval, da se uničijo, češ tudi komunisti so Slovenci.

Čeprav je ta „politična napaka“ stala Natlačena življenje in morda bistveno spremnila potek dogodkov med okupacijo, smo na take napake ponosni. Dokaže bistveno razliko, ki smo jo imeli do vrednotenja naroda eni in drugi. Izgubiti politično oblast za kristjana ni tragika, medtem ko je samoobramba moralna dolžnost, pa četudi bi nas kak sodoben kristjan v domovini rad prepričal, da ni tako.

„Greh ni storjen samo z dejavnostjo, ampak tudi z opusitljivo“, pravilno opominja prof. Bučar, (str. 67) pa pri tem misli na katoliško stran, „ki jadkuje nad katastrofo...“ pa se po njegovem ne zavrne, da „tudi sama ni nedolžna žrtev“.

Ali je res tako? Izgubiti med revolucijo in po njej velik del svojega moškega rodu je gotovo katastrofa in prav bi bilo, da bi ves narod jadikoval nad to nesrečo še tisoč let, kakor jadikujejo Srbi ob spominu na kosovski poraz. To ni tanjše nad izgubljenim, temveč možat spomin na težko preizkušnjo.

Če bi res le „jadikoval nad katastrofo“, prof. Bučar ne bi imel bravcev na drugi polobli, med vnučki „poražencev“. Za preživetje v svetu je potreben ponos, ki ni v skladu z brezplodnim tarnanjem. V emigraciji je malo priložnosti za politična dejanja, a kolikor jih je, niso ravno v znamenu „jadikovanja“.

Pa tudi beseda „žrtev“ ima v različnih ustih različen prizvod. Za kristjana žrtev ni nekaj negativnega in tudi nima pasivnega naglasa, ki zveni iz avtorjevih stavkov.

Malo naprej pa nas pisec presesti s trditvo, da nismo imeli voditeljev. Ker se isto mnenje kaže spet ponovi na drugem mestu, zasluži razmisleka.

Najprej poglejmo v pričetke slovenske katoliške politične organiziranosti. Imeli smo velike državnike kot npr. Šušteršič, spretne in dajnovidne politike kot Korošec, gospodarske vizionarje kot Lampe, ljudske tribune in socialne reformatorje kot Krek. Ni treba opisovati, v čem je bila njih veličina, za to je dovolj branje zgodovine. Imeli so v marsičem različne poglede in poli-

Primorci so ogorčeni

Intervju predsednice Triglava ge. Majde Sosič je globoko zbolel vse zavedne Primorce v srce. V našem listu smo objavili protest vodje Slovenskega kotička na radiu Alberta Čuka ter dirigentke ge. Lučke Kralj Jermanove iz Bariloč, ki odločno zavračata trditve predsednice Triglava.

Protest pa so objavili tudi v Sloveniji. Dopisnik Dela v Argentini Marko Jenšterle je objavil poročilo o sestanku kakih 20 zavednih Slovencev iz Triglava dne 20. marca.

Dne 1. aprila pa je v Delu med Pismi bralcev odgovoril na krivične obdolžitve Albert Čuk. Oba protesta objavljamo spodaj. Med pismi bralcev je odgovorila tudi dr. Irene Mislej z ljubljanske univerze, katero bomo objavili prihodnjič.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Krsta: Dne 8. aprila je bila krščena v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi Karina Soledad Boštjančič, hčerka Francija in Anice roj. Jemec. Botrovala sta Pavle Jemec in ga. Jožica Boštjančič por. Babnik. Krstil je Janez Petek CM.

16. aprila je bila krščena v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi Cecilia Porto, hčerka Jorgeja in Lojzke roj. Kopravnikar. Botrovala sta Ciril Jan in Silvia Porto. Krstil je Jože Boštjančič OM.

Staršni čestitamo!

Poroke: Dne 8. aprila dopoldne sta se poročila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Jože Cukjati in Olga Lenarčič. Za priče so bili nevestini in ženinov starši Alfonz in ga. Anica Lenarčič ter Ivan in ga. Katarina Cukjati. Poročne obrede je med sv. mašo, ki so jo darovali ženinovi bratje — duhovniki Janez, France in Marko, CM, opravil Franc Cukjati.

8. aprila zvečer sta se v slovenski cerkvi Marije Pomagaj poročila Marijan Grilj in Jožica Malovrh. Za priče so bili nevestini in ženinov starši Lojze in ga. Marija Petek ter Boris in ga. Ivanka Pavšer. Poročne obrede je ob asistenci nevestinega bratanca, župnika Franceta Urbanija in prof. Franceta Berganta, opravil nevestin stric superior Janez Petek CM.

Vsem mladoporočencem iskrene čestitke!

Smrt: V Ezpeleti je umrl Lojze Poželnik (76 let), v Castelarju pa Lojze Stanjko. Naj počivata v miru!

Nova diplomantka: Marija J. Likozar iz Morona je na moronski univerzi končala svoje študije in dobila naslov kontadora publica. Čestitamo!

tične koncepte, kar je konec concev za narod lahko prednost. Tragično pa je bilo pomanjkanje razumevanja med njimi in to še posebno, ker so rasli iz istih svetovnonazornih osnov.

Težko je imel kak narod istočasno toliko velikih mož iz krščanskega občestva kakor naš. Ko bi ob vseh darovih, ki so jih imeli, znali združiti sile in se medsebojno podpirati, pa čeprav bi bili eni v rezervi, ko bi drugi delali, bi bila naša politična usoda lahko drugačna.

Tudi kasneje nismo ravno ostali brez voditeljev, saj je dr. Korošec zavzemal odločilno mesto vse do vojnih let. Z njegovo smrtno se je pričenjalo obdobje reorganizacije, ko bi laičnih vodnikov nove generacije pričeli svoje delo. Kulovec je bil človek, ki naj bi s pomočjo sodelavcev izvedel ta prehod. Pa smo po njegovi smrti izgubili v nekaj mesecih še Natlačena, Ehrliča, Tomca, Peršuha, kasneje v Rimu pa primorskega voditelja Janka Kralja in to ne glede na može, ki so odšli z jugoslovansko vlado v tujino.

Sicer pa, ali ni voditelj deloma tudi sad ljudstva, ki hoče biti voden? Pri nas pa je bil ob pričetku vojne čut za autoriteteto že nalomljen. Partija je pri tem odločilno pomagala, medtem ko je svoje vodstvo uveljavljala s silo. In vendar so preostali demokratični voditelji ustvarili "organizacijo konkurenčno OF" (str. 69), kot svetuje Bučar, česar pa niso mogli sprejeti, je

Kot direktor radijske oddaje Slovenski kotiček v Argentini se čutim dolžnega odgovoriti na intervju s predsednico društva Triglav Majda Sosič, ki je izšel v Delu.

Vašega časopisa žal nimam priložnosti prebirati redno. Dobimo premo izvod in mnogi se izgubijo. Intervju z gornjim naslovom smo poslali iz Slovenije. Če ne bi poznal vašega dopisnika Marka Jenšterla, bi mislil, da gre za pomoto ali tiskarsko napako. Intervju je namreč tak, kot bi ga delali sovražniki primorskega in slovenskega naroda, saj intervjuvanka govori, kot bi bila državljanica kakšne od sosednjih držav, ki so v zgodovini Slovenije in Jugoslavije hoteli razdeliti našo zemljo. Ob prebiranju njenih odgovorov mi je nameč razbijalo srce, misli pa sta mi prežemala jeza in presenečenje. Počutil sem se, kot bi bil spet v letu 1940 v Biljah in Gorici, ko so nam v šoli prepovedali govoriti, učiti se in peti v svojem jeziku. Videli smo, kako fašisti pretepajo naše matere, očete in slovenske ljudi, ter jim z oljem tešijo žejo. V zaporih in taboriščih so ljudje umirali za svojo slovensko Primorsko in mislim, da ljudstvo nobenega dela Slovenije ni tako hrepelo po svobodi in samostnosti, kot prav Primorci. Danes pa predsednica enega največjih društev v Argentini, ki so ga naši prvi priseljeni zgradili zato, da bi imeli svoj slovenski dom, meni, da noben Primorec ni zvest svoji deželi in celo, da ne vemo kakšnega rodu smo. Ti ljudje pa so svojo deželo zapustili ravno zaradi fašizma in svoje zavednosti. Predsednica Triglava Majda Sosič v svojem srcu prav gotovo ni nikoli poslušala in čutila pesmi Simona Gregorčiča in drugih naših pesnikov, kot tudi ni ljudila svojega rojstnega doma in slovenske zemlje. Prav gotovo ljubi druge interese in narode. Žal mi je samo, da Slovenci v Jugoslaviji preko Slovenske izseljenske matice s svojim delom pomagajo vzdrževati takšne ljudi v društvu Triglav. Večina Slovencev se zaradi njih iz društva nameč počasi umika, saj slovenščine v njem sploh ni več slišati. Današnje vodstvo nameč nima posebnih interesov, da bi se ta ohranjala.

Prepričan sem, da vsi Primorci po svetu in v Sloveniji omenjenega intervjuja predsednici ne moremo odustiti. Če bi to zamolčali, bi se prodali in zatajili ter postali izdajalci svoje slovenske zgodovine, trpljenja in žrtev naših mučencev ter padlih bratov. Čeprav se ne strinjam z vašim današnjim režimom (saj menim, da bo prava svoboda šele, ko bo Slovenija imela pluralistično družbeno metod, ki bi bile konkurenčne z VOS. Te je v nekaterih primerih še kasneje visili potek revolucije, a niso bile nikdar sad načelnih političnih odločitev.

Pri tem se človek ne more obrniti misli na „neznanega voditelja“, ki ga je izgubilo slovensko katoliško občestvo v nepoznanih grobovih, med revolucijo in po njej. Pri tem se človek ne more obrniti misli na „neznanega voditelja“, ki ga je izgubilo slovensko katoliško občestvo v nepoznanih grobovih, med revolucijo in po njej.

Prvi del „Usodnih odločitev“ je tako poln trditve in tez, da je nemogoče obdelati vse, ne glede na to, ali se z njimi strinjam ali ne. Pri tem ne gre za preproščino, da bi plskali vsem, kar udarja po nasprotniku, in zavračali vsako kritiko. Vseseno pa se ob branju lahko večkrat odkrito vprašamo: ali je Bučarjevo razpravljanje objektivno? Če je znak objektivnosti to, da pisec enakomerno oporeka na desno in na levo, potem vsekakor je. Pa se bralcu vendar utrne dvom, ali zamejuje avtor objektivnost, ki je metoda dela in odnos do resnice, z neko hegeljansko zrcalno sliko teze in antiteze?

Gotovo bo še marsikdo imel kako pripombo k knjigi, ki naravnost sliši k razmišlanju. Vendar predno se dotaknemo njenega drugega dela, naj omenimo še en avtorjev viđik.

Pravilno opozarja Bučar na „razlikovanje med komunisti, ki so postali člani partije med vojsko“ (137) od onih, ki so revolucijo pričeli in teh, ki so bili sprejeti, je

ureditev in bo vsak državljan lahko izbiral in volil, kogar bo hotel), se kljub temu ne moremo prodati in pozabiti, da v naših žilah teče kri slovenskega rodu.

Albert Čuk, Buenos Aires

DRU

MALI OGLASI

ARHITEKTI

Andrej Duh — načrti, gradnje in vodstvo del v Bariločah in okolici; nepremični posli. — P. Moreno 991, 5. nadstr. C. — 8400 Bariloče.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk. T. E. 762-2840.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19, Don Bosco 188 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knave — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcl. Bs. As. — Tucuman 1459, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ZA DOM

POHISTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Tine Kovačič. — T. E. 765-1682.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično poliranje — Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4374.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — private - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel, T. E. 664-1656.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem, de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob terkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberjan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernándezas - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA. V pritličju poslopja Sloga, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure. T. E. 658-6574 - 654-6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

„MLADINA“ Majda Vrhovnik

Slovenska politična emigracija

Séveda je tudi slovenska opozicija pripravljena priznati krivdo in obžalovati primere, kjer bi bili podani resni dokazi, da je bila na njihovi strani v samoobrambni uporabljena čezmerna trdnost.

Samo tak razvoj bi bil prava pot k narodni spravi. Emigracija ni nikoli govorila, pisala o kakem maševanju. Dobromisleči rojaki, posebno iz duhovniškega stanu, nas v emigraciji stalno opominjalo, da je sedaj prišel čas odpuščanja. Tako opominjanje je sila nad našim pojmovanjem pravičnosti. Toda dokler niso elementi sprave (priznanje, obžalovanje in popravilo krivic) podani tudi na drugi strani (režimski), je odpuščanje nesmiselno.

Pri pričevanju je diaspora opravila ogromno delo. Mirne duše lahko rečemo, da nima noben narod, ne Hrvatje, ne Srbi, niti Poljaki, niti Rusi, tako podrobnega opisa revolucije v vseh njenih odtenkih. Še med revolucijo so bile izdane Črne bukve. Sledile so cele knjige o revoluciji, še posebej o vetrinjski tragediji. Vestnik in Tabor že 30 let prispevata vsak mesec nove dokumente in pričevanja o dogodkih iz let 1941/46. S Kosovo Zgodovino stalinistične revolucije, katere dru-

Un crimen de guerra

Así tituló la columnista Carmen Vrličak-Espain su artículo en el diario "La Prensa" el pasado 16 de abril. En el mismo la periodista pone en conocimiento de los lectores que aparte de los crímenes de guerra nazi, juzgados en Núremberg, hubo otros no juzgados por la "repatriación forzada a Rusia de dos millones de prisioneros entre rusos, rusos blancos, cosacos, croatas, eslovenos y serbios".

Estos crímenes están ahora en el tapete gracias a la constancia del historiador Nikolaj Tolstoy, quien se empeñó en buscar a los culpables de que "unas 400.000 personas, cosacos, rusos blancos, croatas, eslovenos y serbios, incluidos mujeres y niños, fueron entregados a los rusos después de que las autoridades militares británicas aceptaran su rendición en 1945".

La investigación hecha posteriormente en los archivos de la Oficina

de Guerra y del Servicio Exterior reveló anomalías muy grandes, archivos alterados, documentos suprimidos, con el propósito de inculpar al comandante de campo Alexander. Por fin se pudo desmentir esto y se probó que MacMillan había ingeniado todo el asunto. Las pruebas también alcanzaron a Toby Low, en ese tiempo brigadier general del Quinto Cuerpo: el hombre que firmó las órdenes conviniendo la entrega de cosacos, eslovenos y croatas. Hoy Low es lord Aldington.

MacMillan murió hace algunos años sin responder a los cargos levantados en su contra, y hoy hay un tribunal ante el cual Low deberá responder. Todos los hechos saldrán, es de esperar, a la luz en un futuro. De todos modos cualquier reivindicación que haya para las víctimas de la repatriación forzada vendrá —por desgracia— demasiado tarde."

ZVIŠANE SOCIALNE PODPORE ZA ČLANE MUTUALA, KI IMajo

KARTO SLOGA

Od 1. maja 1989: A 3.000 za poroko, rojstvo in dovršitev uradne srednje šole.

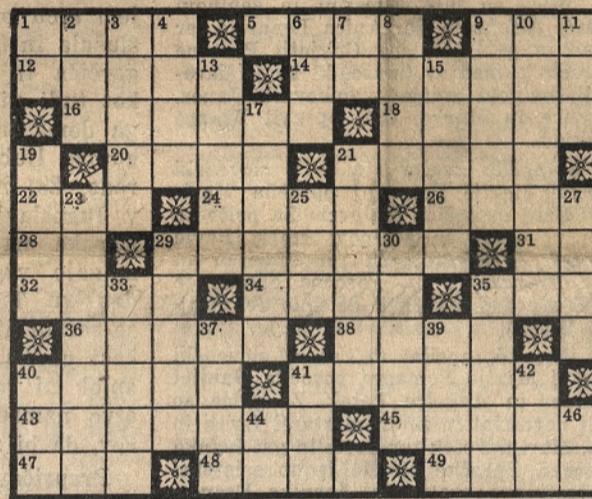
A 3.000 za popolno in stalno nesposobnost za delo, in smrt.

Do 30. aprila 1989 še lahko dobite KARTO SLOGA, če vložite vsaj A 600 v navadno hranilno vlogo v MUTUAL SLOGA. Po 1. maju 1989 bo potrebna naložba znašala A 1.000.

Tistim, ki že imajo KARTO SLOGA, ni treba nič doplačevati!

V SLOGI JE MOČ!

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. Azijska država. 5. Kamen za ostrenje, nožev. 9. Vzvišen del cerkev zadaj nad vhodom. 12. Dovršen. 14. Obrobeni del mesta. 16. Pokrivalo. 18. Vprežna živila. 19. Pomanjševalnica. 20. Nedolčen stvari. 21. S kladirom obdelan. 22. Slušni organ. 24. Pralni pripomoček. 26. Čigav mož je bil Adam? 28. Površinska mera. 29. Glavno mesto Koroške. 31. Kazalni zajmek. 32. Negovori resnice. 34. Krstno ime pisatelja Cankarja. 35. Prebivalce Čičarije. 36. Besedilo v verzih. 38. So brez ostrine. 40. Prekop. 41. Tak, da se mu vidijo kite. 43. Nadlegovati pri opravlju. 45. Aškerjevo krstno ime. 47. Tresenje zraka. 48. Dvignjetje ne prestavlja. 49. Solze pretaka.

Naprijeno: 1. Vas pri Ljubljani. 2. Nasilni odrezvanje lastnine. 3. Očetovo. 4. Preostanek po razplinjenju premoga. 6.

TARAS KERMANUNER:

ODGOVOR NA ANKETO O SPE

Slovenska politična emigracija (SPE) bo tabuizirana tako dolgo, dokler bo slovenska družba počivala na izključnih vrednotah stalinistične revolucije oziroma tiste skupine, ki je prišla iz državljanske vojne kot vojaško zmagovalca. Tako dolgo se ne bodo smeli pojavitati v jugoslovenskem tisku avtorji, ki pripadajo SPE, kaj šele, da bi mogli v Jugoslaviji normalno, drugim enakopravno politično delovati. To pa ne bodo mogli, dokler vsi jugoslovenski državljanji ne bomo mogli normalno politično delovati, enako kot člani ZKJ oz. kot tisti, ki pristajajo na program, statut in realno vlogo ZKJ oz. danes vse bolj ZKS.

Sodelovanje, bi smelo biti v prihodnje prepovedano le tistim, ki skušajo nasilno podreti obstoječi red, vendar se mora obstoječi državno-družbeni red tudi institucionalno formalno, ustavno zakonsko tako spremeniti, da bistveno ne bo odstopal od ustav in ureditev, kakršne so v veljavi v zahodnih demokratičnih državah, recimo v EGS.

Dokler Slovenci ne bomo dosegli tega, za nas povsem normalnega, zgodovinsko utemeljenega in ideo-koščko začelenega cilja, bomo živelii še napJ pol v eksperimentalnem prehodnem obdobju, pol v stalinizmu kot eni od oblik sodobnega totalitarizma. Vse simpatične spremembe, ki so se dogodile v zadnjih letih, bodo

OBVESTILA

SOBOTA, 22. aprila:

Razstava olj in aquarelov Ivana Bučkova pri SKA; v Slovenski hiši ob 20. Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

V Našem domu v San Justu ob 20. uri igra Figole-Fagole. Po igri na razpolago večerja.

NEDELJA, 23. aprila:

Razstava Ivana Bučkova v Slovenski hiši od 10.30 do 12 in 16 do 20. V Slomškovem domu po maši sestanek SLS za vse prijatelje in somišljence. Za zaupnike stranke je udeležba častna dolžnost.

SREDA, 26. aprila:

Učiteljska seja v Slovenski hiši ob 20. uri.

NEDELJA, 30. aprila:

Slovensko romanje v Luján.

SREDA, 3. maja:

Redni sestanek ZSMZ ob 17 v Slovenski hiši; predavanje dr. Katice Cukjati: Oris političnega življenja v Argentini.

SOBOTA, 6. maja:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 7. maja:

29. obletnica Slovenskega doma v Carapachayu s celodnevno prireditvijo.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debelač

REDACCION Y ADMINISTRACION:

RAMON L. FALCON 4156

1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Telefono: 6 9 - 9 5 0 3

Glavní uředník:

Tine Debelač ml.

Uředník i odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Central (B)

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad

Intelectual N.º 85.462

Naročnina Slobodne Slovenije za 1989: Za Argentino A 460; pri pošiljanju po pošti A 550; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejni države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Slob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Paniganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

TALLERES GRAFICOS "VELKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

LETALSKIE KARTE etc.

NAJNIZJE TARIFE!

OMENITE TA OGLAS!

Sr. SALVADOR

Esmeralda 973 / I "B" - Capital

Tel. 313-9143

(9.30-12.30, 14-18.30)

le zamanski poskus in samo slepilo, če slovenska družba ne bo pristala na temeljne zahodnoevropske politično socialne norme in jih institucionalizirala v pravno-moralno obvezen sistem.

Zgodovinska vloga današnje slovenske ZK je predvsem v tem, da je opisanologo reevropeizacije izpelje, da ta cilj udejani. S tem bo dokazano, da sta v NOG ob stalinistični obstajali tudi nacionalna in civilna revolucija; prva je bila po vojni bistveno omajena, druga strta. Če ju bo današnja ZKS obnovila, bo na eni strani zvesta idejam, zaradi katere se je toliko število Slovenscev odločilo za NOG, na drugi pa bo vsaj do neke mere odkupilila zgodovinski krvido stalinističnega kriila NOG, ki je v glavnem vse zasluge, ki si jih je pridobil med vojno z